

Až se t? tv?j syn zeptá (Den d?tí)

Převod materiálu
Rut Brodská
Pořadí v lekci
65

Téma

Až se t? tv?j syn zeptá... Anebo dcera, to je jedno. Důležité je, že se mladí rodiče ptají. Že kladou otázky ohledně víry, Boha, tradice zrovna vám, něco vypovídá. A pro nás jako dospělé je důležité zůstat v odpovědích autentičtí, otevření se svým příběhem a zůstat jako hledači cesty víry, naděje a lásky...

Cíle

- Připomenout a oslavit s dětmi Den dětí z jiné perspektivy.
 - Předškolní děti si propojí skutečnost narození s příběhem nebo vyprávěním, které narození provází a společně si připraví oslavu.
 - Mladší děti si připomenou příběh o vyvedení z Egypta a promyslí zpusob, jak by ho mohly přiblížit a prožít.
 - Starší děti připravují macesy a při společné hostině jim ožívá příběh Izraelců při odchodu.
-

Pro učitele

Poznámky k příběhu

Příběh o vyvedení z Egypta zaujímá zcela vlastní a ústřední místo v náboženském životě židů. Svátek vysvobození, pesach, je nejdůležitější slavností. Slaví se každoročně po dobu dvou dní a celá oslava probíhá podle určitého pořádku, při němž je příběh o vyvedení z Egypta vyprávěn a opěvován. Nejedná se pouze o pamětní slavnost, spíše však o oslavu vlastního vysvobození.

Pro náboženský život židů má vše prvorozené mimořádný význam. Tu poslední noc před vyjitím Hospodina pobil všechno prvorozené Egypťanů. Od té doby vše prvorozené tedy patří Hospodinu (Ex 13,2). Proto se má při slavení Pesachu dle daných pravidel obětovat vše prvorozené, vyjma synů; ti mají být vykupováni (v. 15).

„Až se T? tv?j syn zeptá: „Co to znamená...?““ Touto otázkou se má zažít po západu slunka a východu první hvězdy oslava Pesachu. Otázkou syna položenou t?m, jejichž rodina a rod kdysi přežily a odešly z Egypta a teď si o tom z otce na syna/dceru vyprávějí. Podstatou a jádrem opakování dávného příběhu je připomenutí si, odkud jsme přišli; co to je, co vyznáváme a komu to vlastně věnujeme.

Mladší klade otázku staršímu; naslouchá, přemýšlí, znovu nahlíží právě pronesené. Na druhou stranu je to on, kdo iniciuje rozhovor, on je tím hybatelem děje a kdo „nutí“ staršího znovu formulovat své vyznání.

Poznámky ke Dni dětí

Den dětí je mezinárodním svátkem a ve většině zemí se slaví 1. června. Tento svátek má upozornit světovou veřejnost na práva a potřeby dětí.

Za první myšlenkou založit tento svátek bylo v?domí důležitosti dětí pro budování nového státu. Stalo se tak v Turecku po válce za nezávislost roku 1920. Oficiálně se Den dětí začal slavit v roce 1950.

Existují ještě jiné svátky vnované dítěti. Např. : Mezinárodní den dětí, které se staly obětí agrese; Mezinárodní den za odstranění práce dětí; Den afrického dítěte; Mezinárodní den mládeže; Mezinárodní den ztracených dětí; Světový den dětí; Den nenarozeného dítěte; atd.

Úskali

Dospělí by neměli vyzníti jako ti, jež předávají svá moudra, aby poučili mladší, a kteří už přece vědí. Oni jsou pokračovateli a nositeli příběhu, který se započal u jejich otců.

Přelišným drazem na roli dítěte neminout cíl, kterým je předávání víry a zkušenosti vysvobození, jenž Bůh ?lovku nabízí.

- když se nikdo neptá, když nemá odvahu, dříve, nestará se, nemá čas...
- když se do odpovědí dostává jen kritika, poučování, moralizování, papouškování známého...

Odkazy

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible: život a zvyky*. Praha: Kalich 2008.

Hájek, Viktor — Hájek, Miloslav: *Biblická djeprava*. Praha: Kalich, 1988; str. 37.

Vries, Tinie de: *Hrajeme si v Boží zahradě*. Heršpice: Eman, 1998; str. 55.

Organizace pomáhající dětem: Linka bezpečí, Fond ohrožených dětí (Klokánek), Nadace naše dítě, Olivova nadace, Dobrý anděl, Azylový dům P. Pittera, Program přátel Praha, Rozmarýna, UNICEF, SOS dětské vesničky, atd.

Pro děti

V žádném z programů pro jakoukoliv věkovou kategorii by neměl chybět prvek hostiny, společného sdílení nad lahůdkami, ať už jako připomenutí dne vyjití z Egypta, anebo jako oslavou Dne dětí.

Pro předškolní děti

Kdy jste se narodili?

Ptejte se dětí na datum jejich narození. Někdo ho bude znát, někdo zase ví, kolik mu je let. To je fajn. Ale pokud nevědí přesné datum narození, nevádí.

Možná si spíš vzpomenete na vyprávění kolem vašeho narození (jak tatínek vezl maminku autem do porodnice; jak to málem nestihli; nebo jak se do poslední chvíle nemohli shodnout na jméno). Vypráví se u vás nějaký takový příběh?

A — pamatujete si na to, jak to probíhalo, když se narodil Mojžíš?

Převyprávíte si společně příběh o narození Mojžíšově, třeba podle Tím vše začíná (viz Odkazy). Příběh ukončete informací, že Mojžíš zůstal vyrůstat na egyptském dvoře. Při vyprávění zdrazněte, že ani my dnes nevíme, kdy přesně se Mojžíš narodil, ale známe tento příběh a vyprávíme si ho proto, že Mojžíš, až vyroste, Hospodin mu svěřil důležité úkol: vyvede lid z egyptského otroctví.

A co se děje v den, kdy máte narozeniny vy...? Co/kdo všechno by tam nemělo chybět?

Pojme si teď takovou hostinu uspořádat, na oslavu vás všech a dětí, které na zemi žijí.

Na tuto část budete předem dobře připraveni a vybaveni. Co se týče podoby slavnosti a jejího programu, nechte děti, ať ho samy iniciují a připravují.

Po skončení bohoslužeb na oslavu můžete pozvat i dospělé. I oni byli kdysi dětmi.

Pro mladší děti

Za kým byste šli, aby vám vyprávěl příběh o vyjití Izraelců z Egypta? A proč?

Příběh si poté vyprávíte. Nechte tvořit hlavní děti. Berte ho z jejich perspektivy, jde především o naratnutí celé linie příběhu, potažmo důležitosti vyjití z Egypta.

Ve vyprávění by nemělo chybět: Izraelci v Egyptě — tvrdá práce (otroctví) — Hospodin hodlá tomu užinit přetrž — povstání Mojžíše — faraónova neochota lid pustit — egyptské rány — příprava lidu na cestu — veře (Pesach) — vyvedení lidu z otroctví.

Teď si představte, že máte na jeden jediný den neomezené možnosti: chcete letadlo — máte ho mít. Potřebujete milion — máte ho mít. Chcete, aby vám kuchař navařil pro spoustu lidí jídlo — máte to mít. Potřebujete kameramana, nahrávací studio, fotoateliér — máte ho mít.

Posun v čas a jiné sci-fi bych nedoporučovala; jde o to zůstat v přítomnosti. Pak dejte dětem chvíli prostor na to, aby fantazírovaly a ptaly se Vás: „a tohle taky jde?“

A nyní si představte, že sami jste těmi, kteří příběh o vyjití z Egypta mají někomu vyprávět? A vaším cílem je, abyste si ho ten dotyčný, co nejlépe zapamatoval anebo nejvíce prožil. Máte k tomu všechny prostředky, o kterých jsme před chvílí mluvili? Co a jak uděláte?

Nechte děti, ať si promýšlí varianty a vymýšlí nápady. Pak si o nich povídejte. Nápady můžete nechat děti nakreslit a zapsat a udělat z nich pak výstavku, popř. s nimi seznámit staršůvstvo. Budou-li nějaké realizovatelné, hurá do nich!

Na závěr dětem vypravujte, jak si Židé rok co rok připomínají tuto událost: kdy se všichni sejdou, připraví jídlo, společně zasednou za stůl, syn dle tradice položí otci otázku a zažene se odvíjet znovu vyprávěný příběh židů jedné noci, kdy se vydali na cestu do svobody...

Pro starší děti

Celý program je koncipován jako příprava slavnosti a slavnost jako taková.

Bůhem pečení macesů a prostírání na stůl by mělo být prožito docházet k prolínání s biblickým příběhem. Tázání a odpovídání by měly z programu užinit takový jeden velký dialog týkající se smyslu společné existence. (Podmínkou pro tento program je zázemí pro pečení a stolování).

Vše by se mělo odehrávat v poklidu a v prostředí převládající důvěry. Od Vás si to žádá aktivitu, um zapojit do existence každého ze skupinky, schopnosti improvizovat a komitovat, bude-li dění nabírat jiný směr a prolamovat chvíle mlčení dětí svými otázkami. Pokud pochybujete nad akností a zapojením skupinky, raději zvolte program pro mladší děti.

1. Těsto na macesy je jednoduché (<http://goo.gl/jz1Hma>). Zdržením však může být čas, který je zapotřebí pro vysychání těsta, proto je lepší, když ho budete mít předem připravené.
2. Těsto zpracujte, pečte.

3. Upravte místnost pro společnou hostinu (příprava stolu a židlí, prostírání na stůl, zdobení stolu). Připravte místnost tak, aby každé dítě mělo svou židli a třeba připravte tolik, aby každé dítě mohlo mít svou vlastní díl.
4. Macesy prý lépe chutnají s nějakou pomazánkou.
5. K pití zvolte džus z hroznů, nebo vinnou nebo tak něco podobného.
6. Nezapomněla-li doposud otázka: „Proč se toto chystá?“, pak je nyní na začátku hostiny její chvíle. Můžete též momentu využít a děti se zeptat, co by se stalo, kdyby tato otázka vůbec nezapomněla?
7. Zestrušené schéma Pesachu (sederové večeře) naleznete v *Tím vše začíná*, str. 55. Při hostině dejte prostor tomu, co děti o odchodu Izraelců z Egypta vědí. Pro vyprávění příběhu si můžete vzít k ruce text třeba z *Tím vše začíná* nebo *Biblické dějepravy* (viz *Odkazy*). Rovněž si můžete společně zazpívat nějakou píseň (viz *Písně*).

Pesah

Uspořádejte výstavku fotografií. Nechte děti ale i dospělé přinést své fotografie z dětství. Soutěž můžete uspořádat v hádání, kdo na které z fotografií je.

Můžete s dětmi simulovat rychlý noční odchod Izraelců z Egypta. Na nic a nikoho nezapomenout, budeme tohle brát s sebou, uneseme to, co budeme potřebovat na cestu. Cílem vám třeba může být připravená slavnost venku na farní zahradě.

Uspořádejte na farní zahradě s dětmi disciplíny pro dospělé, nebo s dospělými disciplíny pro děti: chůze po nebezpečné stezce, hledání předmětů za noci (s šátkem přes oči) na čas, hnutí těla a výroba placek, soutěž v rychlosti sněžení jídla, zdolávání překážek, nesení nadměrného nákladu, atd.

Liturgie

Písně

Svítá: 406 — *Že jsou mezi námi smutné děti*; 288 — *‘Mojžíš jednou lidu svému*

Haleluja Amen: 102 — *Všechny děti v celém světě* (BTS 6); 8 — *Písníčka díky* (BTS 18); 30 — *Pane Bože, prosíme tě* (BTS 32); 95 — *Ježíši Kriste, pastýři náš* (BTS 35); 51 — *Písníčka o Božím požehnání* (ZSN 5);

Tím vše začíná: 65 — *Noc vysvobození*

Biblický text k zapamatování

Hospodin nás vyvedl pevnou rukou z Egypta, z domu otroctví. (Ex 13,14b)

Modlitba

Bože, děkujeme ti za to, že máme komu naslouchat, máme koho se ptát, na koho se obrátit potřebujeme-li radu. Děkujeme ti za naše i všechny rodiče. Prosíme za děti, které budou jednou dospělými; ať jim nechybí zvědavost, otevřenost a ochota vše znovu promýšlet. Amen.

Cílová skupina

[Školní](#)

[Předškolní](#)

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 13,14–16](#)